

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Titulus I. De matrimoniis & sponsalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

item nostra Idibus Junii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit provisum, ne cui in posterum, nisi in casibus necessariis, septa monasteriorum monialium ingredie- di concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse, sciamus circa personas, qua alterius ad id licentia non indi- digent, sed sui auctoritate officii nituntur, an licet eis pro libito sua voluntatis hujusmodi septa ingredi, vel potius servare debeat ipsi quoque regulam à Concilio prescriptam. Nos omnem habitationis materialia tollere, & viam scandalis præcideré, ac sanctimonialium quieti consulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Praelatos omnes tam seculares quam regulares, quibus cura & regimen monasteriorum monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi monasteria prædicta ita demum uti posse, si

id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisq; senioribus, ac religiosis personis comitati. Quocirca universos & singulos Episcopali, seu majori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumvis ordinum Abbates, Priors, ministros, & alios quoque superiores regulares serio monemus, ut facultate hujusmodi, qui eam ha- bent, praterquam in casibus, ut præfertur, necessariis, nequitiam utantur. Quod si contrafacerint, eadem au- thoritate Apostol. statuimus atq; decernimus, qui Ponti- ficialis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contra- fecerint, in regressu Ecclesiæ interdictos, pro secunda à mu- nere Pontificali & à divinis suspensos, ac deinceps ipso facto absq; alia declaratione excommunicatos exifere, re- gulares verò omni officio ac ministerio privatos excom- municationi similiter subiacere. Rom. 23. Dec. 1581.

F I N I S.

SEPTIMI DECRE- TALIUM LIBER QUARTUS.

TITULUS I. DE MATRIMONIIS ET SPONSALIBUS.

PAULUS QUARTUS.

Qui s'obtinende dispensationis matrimonium contrahunt in gradibus prohibitis, in posterum Pontificia gratia per hujusmodi dispensationes non gaudeant, etiam si ex copula se- quuta sit proles.

CAPUT I.

A ea ipsa die, qua divina bonitas nos (li- cet tanto oneri impares) regendis uni- versalis eius Ecclesiæ præficeret dignata est, nunquam celsivimus cogitare, quo pacto singuli abusus nostra diligentia tollerentur, diversas superinde constituti- tiones, juxta casum exigentiam quotidie promulgando & publicando. Hinc est quod cum (sicut nobis nuper innotuit) à nonnullis annis circa introductum sit, ut qui matrimonio in secundo consanguinitatis vel affinitatis gra- du contrahere anhelant, scientes se dispensationem a se de Apostolica super hujusmodi matrimonio contrahendo obtinere non posse, sub fiducia illam super eodem matrimoniū posquam contractum fuerit, reportandi, matrimonium de facto contrahant, & carnali copula consum- ment, excommunicat. sententiam in Concil. Vien. contra matrimonio in gradibus prohibitis scienter contrahentes promulgatam damnablem incurriendo. Et deinde sub prætextu, quod si divortium fieret inter eos, gravia exinan- ter eos & eorum consanguineos & affines scandala possent veritatem exoriri, & mulier perpetuo diffama- ta remaneret, absolutionem necessariam, & dispensatio- nem opportunam, quas sibi debitas concedi expostulent;

sicq; absolutionem, dispensationem (quas alijs non ob- tinenter) eo prætextu ut plurimum reportent in scandu- lum plurimorum. Nos considerantes præmissa cauam tribuere delinquendi, & incestum committendi, & ex delicto, loco, pena, commodum, & appetitus satisfac- tionem reportari, malitiae hominum occurtere volentes, pec- has nostras, omnibus innotescere volumnus, quod nos la- pso tempore, infra quod notitia præsentium in partibus, ex quibus similes dispensationes peti continget, verisimili- ter haberi potuerit, absolutiones, & dispensationes hu- jusmodi ex prætextu prædicto, etiam si proles ex matrimo- nio contracto subsecuta fuerit, nullatenus, sed solum ex causa urgerrissima pro bono, publico, & à iure considerata, per nos tantum, & non alio approbanda, cōcedemus, & quod dispensationes ex alia causa nostra temporibus per- petuo exulabunt, quod nobis licet non patimur, nostris succeffloribus indicantes. Rom. Idib. Dec. 1555.

(Eandem constitutionem prius Clemens VII. insulit, quam habes
infra eod. cap. 3.)

Pius Quintus.

Publica honestatis qua ex sponsalibus contrahitur impedimenta mulier aut parum frequens est usus, quoniam sponsalia de future possent veritatem exoriri.

QQQ 3

quā rariſimē fūent, longēq; major sit prohibitiōis ratio in matrīmonio per verba de p̄fēſtis contrācto, quām in ſponsalib; de futurō.

CAP. II.

AD Romanum ſpectat Ponificem ſua ſolicitudine diligenter provideſte, ut ſacrorum Conciliorum decreta ita fuꝝ declarationis admīniculo dilucidentur, quād nulla defuſer dubitandi occaſio cuiquam relinquitur.

Sanè ad aures noſtras pervenit, multos eſte, qui dubitant, an decretum ſecumenici Concilii Tridenti ieffione vigefima quaſta de reformatione matrimonii cap. 3. quo caverunt impedimentum publica honestatis, ubi ſponsalia & valida non fuerint, proſtis tolli; ubi vero valida fuerint, non excedere p̄imum gradum, cū in ulterioribus gradibus non poſit hujusmodi prohibitiō servari, de ſponsalib; per verba (ut ajuſt) de futuro tantum concepiſt intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de p̄fēſti contraſta, non tamen conſummata, qua interdum ſponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo caſu impedimentum inde proveniens ſublatum fuerit.

Nos itaque ut omnis difficultas, dubitatioque tolletur, attendentis, quād ſponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium uitat, non niſi improprie matrimonium verbi de p̄fēſti concepiſt contrāctum contineat, quādque agitur de correctione iuriū veteris, quo caſa ſecundum proprietatem verborum duntaxat procedendum eft, p̄t̄lertim cū longe maiorem rationem prohibitiōis in matrimonio per verba de p̄fēſti contraſta, quam in ſponsalib; de futuro vigeat a nemine dubitetur: idcirco moſt proprio auctoritate Apostolica tenore p̄ſenſiū declaramus & diſſimus, decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponsalib; de futuro duntaxat, non autem in matrimonio ſic (ut p̄fēſtur) contraſta, ſed in eo duare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante p̄dictum decreto Concilii introductum erat.

Clemens VII.

Qui intra gradus prohibitoſ ſcienter matrimonium contrahere preſumperit, ſpe diſpensatione conſequenda carere debet.

CAP. III.

QVIA plenius in futurorum eventibus imbecillitas humani iudicij adeò fallitur, ut quod utile non ſolum conjectura, ſed etiam aitenta & provida confidatio pollicebatur, id proſtis inutile, ac animarum ſalutis maximè danosum reperiatur, proprieſtate nonnunquam expedit, ut gratia, qua olim consultò, & rationabiliter de caſa concedi videbantur, multo conſultius in posterum denegetur, id quod neceſſitas p̄fēſti provisionis evidenter oſtendit. Sanè poſquam fœl. recor. Clemens & Papa V. p̄deceſſor noſter in Concilio Viennensi eos, qui divino timore poſtponito, in gradibus consanguinitatis & affinitatis contra canonicas ſanctiones matrimonia ſcienter in ſuārū periculum animarum contrahere p̄fēſſiſt, excommunicatiſ ſententia ipſo facto detales tam diu excommunicatos publicè nunciant, ſenunciat facerent, donec ſepararentur ab invicem, & beneficium absorptionis obtinerent. Sedes Apostolica & Romani Pontifices p̄deceſſores noſtri, conſiderantes gravi oriri poſſe ſcandalis, ſi matrimonia hujusmodi ſcienter contraſta & carnali copula conſummata per divorciū diſcremerent, ad obviandum hujusmodi ſcandalis,

a Philip. Franc. c. ex ſponsalib; de ſponsal. in 6. b Clem. VI. in Conc. Vien. ut habetur in Cle. tit. r. c. de confan. & affinit. decretum tulit, quo ſcienter contrahens matrimonium in gradu conſanguinitatis vel affinitatis prohibito, vel cum moniali, excommunicatur ipſe ſe, & publicari debet & utari. de hacre uide Concil. Trid. ſess. 24. de reform. cap. 5. & Beat. Antonii tract. de excommunic. cap. 34. Corv. lib. 4. part. 2. c. 3. §. 2. num. 8.

& ne mulieres perpetuā diſfamam remaneant, adducantur ad diſpensationem cum illis qui ingratu hujusmodi prohibitiis, matrimonia p̄ia ſciente contrahent. Propter quod multi volentes in gradibus prohibitiis matrimonia contrahere, ac ſperantes veniū diſsolutionem ac diſpensationem a ſe p̄dicta ſicut obtainere poſſe, illa paſſim contrahere, & carnali copula ſub ea ſpe conſummati p̄fampliuerunt. Quodvoli corruptela, cum tamdiu proper inventaretur homini malitia & nimia diſtia fedis in abſoluto ac diſfando facilitatem adeo creverit, ut cupientes in gradibus prohibitiis hujusmodi contrahere, nullo patro illece verantur, & unde ſcandalis remeda perdantur, inde ſcandalorum materia & occasio naſa videantur. No quorum intereff agrum Domini in colere, ut virtute eo crescant, abuſiones vero quæcumque tollantur, amoris moribus via & aditus omnis p̄ccludatur, huiusmodi fraudib; & dolis, per quos mudi diſpensationes in p̄ſecutione animarum a nobis extorquere, ac elemosie & miſericordia Apostolica ſub ſpe venia, ut experientia rerum magistra doceat, peccandi viam pandit, abeſſant, obviare volentes, habita ſuper his cum fratribus noſtri matura deliberatione, de ipsorum fraudeſtio, omnibus denunciandum ſeu intimationem datus, quod in poſterum cum illis, qui gradibus prohibitiis matrimonia ſciente contrahent, etiam illi conſummataverint, non intendimus diſpensare, ſed illi (ſcandalis quo oriri poſſe formidarent, minime omniꝝ lege separari mandabimus, abſolutionem diſtaxat p̄tentibus miſericorditer conceſſari, cum qua dignus non ſit, qui canonicū conditorem contineat, liq; cum anima ſue detrimento injuriam facit. Rom. 13. Calend. Septemp. 1524.

TITVLVS II.

DE CONSANGVINITATE ET
affinitate.

Pius Quartus.

Gradus consanguinitatis, qualitatē remota & propinquitatis ſunt exponenda in diſpensationibus.

CAP. I.

Sanctissimus in Christo pater & dominus Pius diuina providentia Papa IV. ad eum nostrum peregrinum quād multi viri, mulieresque inveniuntur consanguinitatis ſeu affinitatis gradibus excommunicati, ab eodem ſtipiteurgentibus communis rottimoniis violculo copulari cupientes, diſpensationem hęc remotoſi gradū à ſanctitate ſua, & item Pontifice pro tempore exiſtente, vel ſed. Apostol. ſolent impetrare, ab ipso, quod diſpensationi aliquam gradus propinquitatis, quād forsan expreſſus Pontificem aut fedem a diſpensatione vel averteret, vel certe retardaret, cognitione lagerrant, literas poſtimodum ſuper gradū propinquitatis diſtationes, juxta conſtitutiones fœl. rec. Greg. XI. & Clem. VI. Röm. Pont. ſanctitatis ſue p̄deceſſorum depeſtive editas, inſcio diſpensationi expediti procurant. Circumſpectius deinceps in hujusmodi diſpensationibus concedendis procedere, ac proprieſtate ructa proſit, obſtacula, & quequid diſpensationi conſcedenda veritudo liter obſeſſe poſſet, ne videlicet aliquid ab ipſo diſpensatione terum ignaro contra mentem ſuum in animarum contrahentium periculum emerat, clarus iudicat, ſequi de singulis obſtaculis plene certiori volens. Quid in quibusque diſpensationibus quas pro matrimonio, ſcienter vel ignorantia contraſta vel contrahens, in quibusque prohibitiis consanguinitatis & affinitatis, in mixtis gradibus, ab eadem ſanctitate ſua, vel quovis Re- mano Pontifice ſucessore ſuero pro tempore exiſtente, ſe- dicit.